

Úvod do ekonómie

Ing. Manuela Raisová, PhD.

EKONÓMIA JE...

Ekonómia je spoločenská veda, ktorá skúma motívy a spôsoby rozhodovania sa jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku, o alternatívnom využití vzácnych zdrojov;

skúma výrobu a spôsoby rozdeľovania statkov a služieb a zaoberá sa výmennými procesmi, ktoré sa pritom uskutočňujú.

	<h2 style="margin: 0;">Ekonomía je spoločenská veda...</h2>
<h3 style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg); margin: 0;">Metódy ekonomie</h3>	<ul style="list-style-type: none"> • empirické <ul style="list-style-type: none"> - pozorovanie - meranie - experiment • teoretické <ul style="list-style-type: none"> - všeobecné - špeciálne <div style="text-align: right; margin-top: 20px;"> </div>

	<h2 style="margin: 0;">Ekonomía je spoločenská veda...</h2>
<h3 style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg); margin: 0;">Metodológia ekonomie</h3>	<ul style="list-style-type: none"> • Pozorovanie a na jeho základe: <ul style="list-style-type: none"> – analýza a formovanie hypotéz – testovanie hypotéz – sformovanie teórie <div style="text-align: right; margin-top: 20px;"> </div>

ENF TUKE

Ekonomía je spoločenská veda...

Špecifická ekonomie

- Meranie a meracie prístroje
  - ekonomické pojmy
  - omyly
  - zákony
  - prepojenie na iné vedy

ENF TUKE

Ekonomía je spoločenská veda...

Špecifická ekonomie

- Meranie
  - meracie prístroje
  - ekonomické pojmy
- omyly
- zákony
- prepojenie na iné vedy

ZISK

hrubý zisk?

mimoriadny zisk?

čistý zisk?

zisk z bežnej činnosti?

	<h2 style="margin: 0;">Ekonomia je spoločenská veda...</h2>
<h3 style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg); margin: 0;">Špecifiká ekonomie</h3>	<ul style="list-style-type: none"> • Meranie <ul style="list-style-type: none"> – meracie prístroje – ekonomické pojmy – omyly ◦ zákony ◦ prepojenie na iné vedy <ul style="list-style-type: none"> • nedodržanie predpokladu ceteris paribus • post hoc klam • omyl kompozície • subjektívnosť • neistota • ignorovanie sekundárnych účinkov <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> </div>

	<h2 style="margin: 0;">Ekonomia je spoločenská veda...</h2>
<h3 style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg); margin: 0;">Špecifiká ekonomie</h3>	<ul style="list-style-type: none"> • Meranie <ul style="list-style-type: none"> – meracie prístroje – ekonomické pojmy – omyly – zákony ◦ prepojenie na iné vedy <ul style="list-style-type: none"> • zákon vzácnosti • zákon klesajúcich výnosov <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> </div>

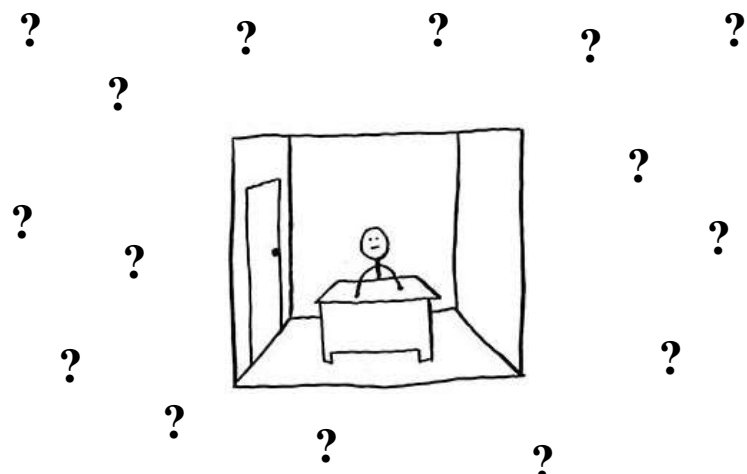
	<h2>Ekonomía je spoločenská veda...</h2>
<h3>Špecifická ekonomie</h3>	<div style="text-align: center;"> <p>EKONOMIA</p> </div> <ul style="list-style-type: none"> • Meranie <ul style="list-style-type: none"> – meracie prístroje – ekonomické pojmy – omyly – zákony – prepojenie na iné vedy

	<h2>Ekonomía je spoločenská veda...</h2>
<h3>Metódy ekonomie</h3>	<ul style="list-style-type: none"> • empirické <ul style="list-style-type: none"> - pozorovanie - meranie - experiment • teoretické <ul style="list-style-type: none"> - všeobecné - <u>špeciálne</u> <div style="text-align: center;"> </div>

	<h2 style="text-align: center;">... skúma motívy ...</h2>
<h1 style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Potreby</h1>	<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>potreby seberealizácie</p> <p>potreby úcty a uznania</p> <p>spoločenské potreby</p> <p>potreby bezpečia</p> <p>fyziológické potreby</p> </div> <div style="text-align: center;"> </div> </div>

	<h2 style="text-align: center;">... skúma motívy ...</h2>
<h1 style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Adam Smith</h1>	<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <ul style="list-style-type: none"> • 16.6.1723 –17.7.1790 • 1776 - Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations • „Neviditeľná ruka“ </div> <div style="text-align: center;"> </div> </div>

	<h2 style="text-align: center;">... skúma motívy ...</h2>
<h3 style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Adam Smith</h3>	<p>I. Spravodlivosť – „Každý by mal prispievať na podporu štátu tak, aby to čo najviac zodpovedalo jeho možnostiam, t.j. úmerne príjmom, ktorým sa teší pod ochranou štátu.“</p> <p>II. Určitosť – „Daň, ktorú je každý jednotlivec povinný platiť, by mala byť stanovená presne a nie ľubovoľne.“</p> <p>III. Pohodlnosť – „Každá daň by sa mala vyberať v čase a spôsobom, ktorý je najviac vhodný pre daňovníka.“</p> <p>IV. Efektívnosť – „Každá daň by mala byť konštruovaná tak, aby obyvatelia platili čo najmenej nad to, koľko skutočne daň prináša do štátnej pokladnice.“</p>

	<h2 style="text-align: center;">... skúma motívy ...</h2>
<h3 style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Adam Smith</h3>	<div style="text-align: center;"> <p>Egoista podľa Adama Smitha...</p> </div>

ENF TUKE ... skúma motívy ...

Adam Smith

Egoista a blahobyt celej spoločnosti

The collage consists of several elements: a stack of gold bars on a blue cloth, a woman with blonde hair wearing a red t-shirt, a stick figure sitting at a desk in a simple room, a red Ferrari sports car, and a large, multi-towered castle in a landscape.

ENF TUKE ... skúma motívy ...

Adam Smith

The diagram shows a simple stick figure on the left, representing an individual. A green arrow points to the right, where a stick figure is depicted as a chef, wearing a tall white hat and having a large smile, representing the fulfillment of needs and the benefit to society.

Cesta egoistu k naplneniu svojich potrieb a tým aj k blahobytu celej spoločnosti ...

ENF TUKE ... skúma motívy ...

Adam Smith

The diagram shows a cycle of production and consumption. On the left, a stick figure represents the initial producer. An arrow points to a chef, representing a specialized producer. From the chef, an arrow points to a pizza, representing the final good. From the pizza, an arrow points to a group of stick figures, representing consumers. From the consumers, an arrow points to a collection of images representing goods: gold bars, a woman in a red shirt, a red sports car, and a castle. From these goods, an arrow points back to the initial stick figure producer, completing the cycle.

ENF TUKE ... skúma motívy ...

Adam Smith

This diagram is similar to the one above but emphasizes the division of labor. It features a stick figure producer on the left, a chef producer at the top, and a group of stick figure consumers on the right. A large, detailed illustration of hands working on a piece of fabric with a needle and thread is placed in the center, symbolizing the division of labor. The same collection of goods (gold bars, woman in red shirt, red sports car, and castle) is shown at the bottom, with an arrow indicating the flow of money from consumers back to the producer.

... skúma spôsoby rozhodovania sa jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku ...

Makro a mikro ekonómia

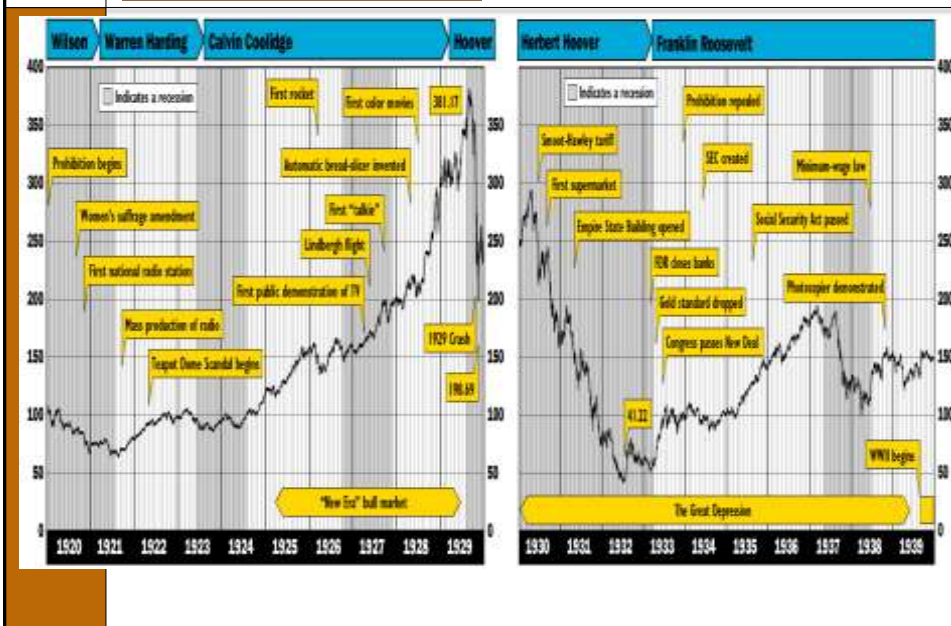
- pre stromy nevidí les
- pre les nevidí stromy

The first photograph shows a wide view of a forest with a green arrow pointing down to the text 'pre stromy nevidí les' (for trees, they don't see the forest). The second photograph shows a close-up of a forest floor with a green arrow pointing up to the text 'pre les nevidí stromy' (for the forest, they don't see the trees).

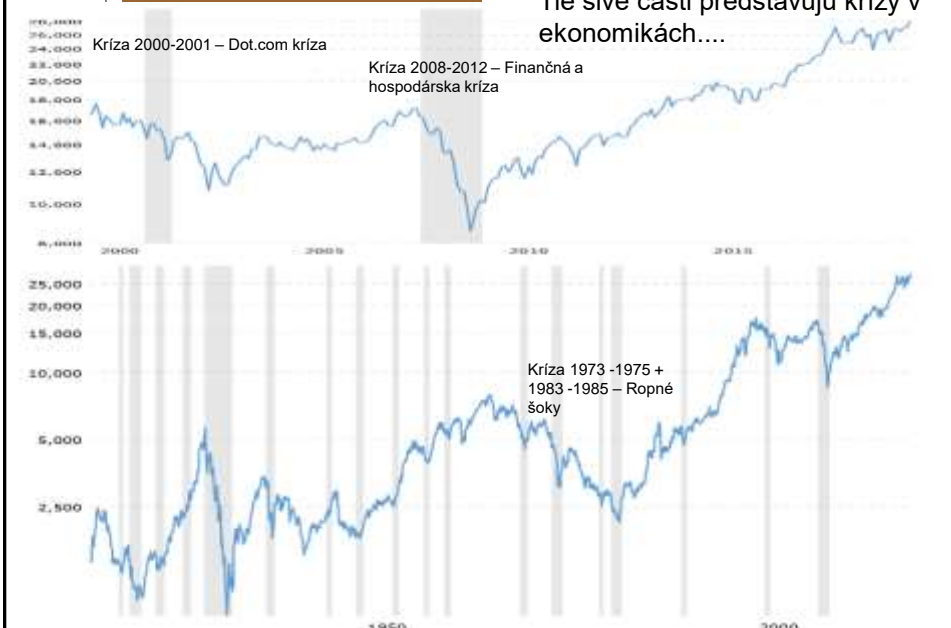
ENF TUKE	... skúma spôsoby rozhodovania sa jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku ...
John Maynard Keynes	<ul style="list-style-type: none"> • 5. 6. 1883 - 21.4. 1946 • 1936 - General Theory of Employment, Interest and Money • „Makro-ekonómia“ • „Viditeľná ruka štátu“

ENF TUKE	
John Maynard Keynes	

... skúma spôsoby rozhodovania sa jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku ...

... skúma spôsoby rozhodovania sa jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku ...

ENF TUKE

Veľká hospodárska kríza

Hospodárska kríza = chudoba ako hlavný dôsledok

ENF TUKE

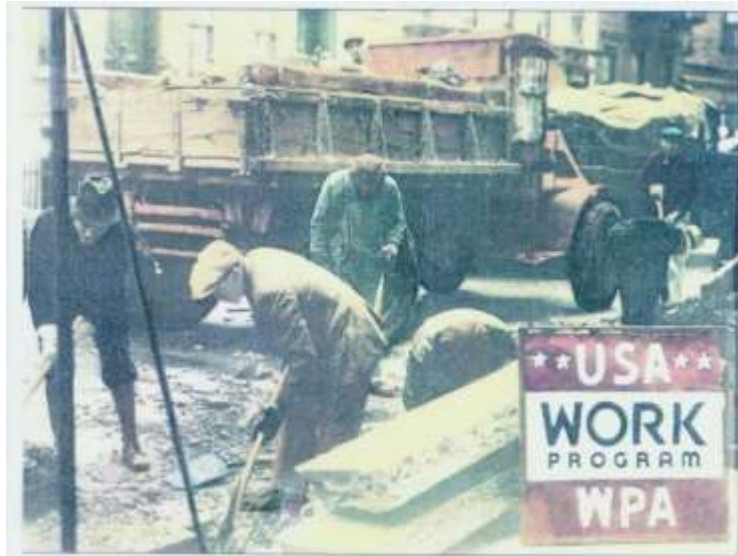
... skúma spôsoby rozhodovania sa jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku ...

John Maynard Keynes

Štát

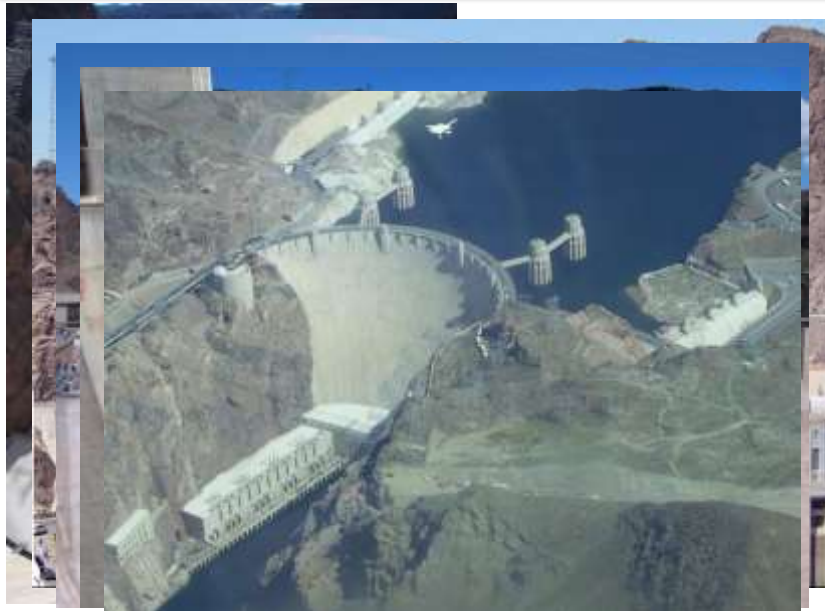
ENF TUKE ... skúma spôsoby rozhodovania sa jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku ...

John Maynard Keynes

ENF TUKE ... skúma spôsoby rozhodovania sa jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku ...

Hoover Dam

ENF TUKE ... o alternatívnom využití vzácnych zdrojov ...

Vzácnosť

The collage consists of five images: a stack of gold bars, a blue postage stamp featuring a profile of a woman and the text 'POST OFFICE MAURITIUS TWO PENCE', a collection of various banknotes and coins, a large diamond ring, and a barrel with a circular opening. A large red 'X' is drawn across the collage, indicating that these resources are not being used in an alternative way.

ENF TUKE ... o alternatívnom využití vzácnych zdrojov ...

Vzácnosť

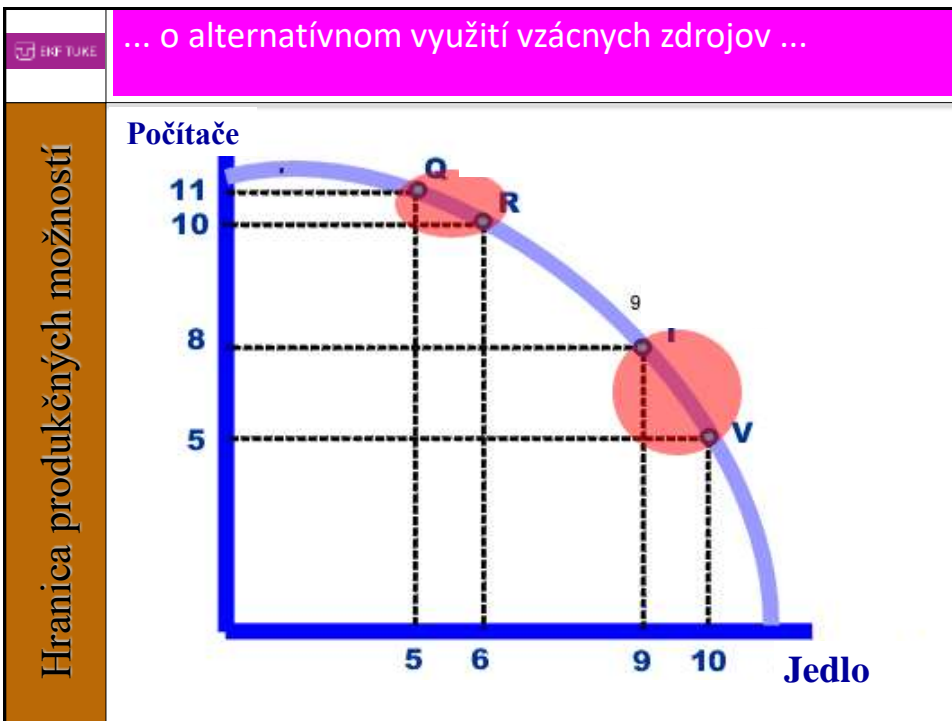
The collage consists of three images: a field of harvested grain, a group of workers in orange safety vests and white hard hats standing in an industrial setting, and a complex industrial machine with various pipes and tanks.

ENF TUKE ... o alternatívnom využití vzácnych zdrojov ...

Thomas Malthus

populácia

potraviny

ENF TUKE ...skúma výrobu a spôsoby rozdeľovania statkov a služieb

Transformácia

- podnik
- čo, ako, pre koho
- výrobné faktory
- výrobky a služby (statky)
- konkurencia

ENF TUKE ...skúma výrobu a spôsoby rozdeľovania statkov a služieb

Trh a spravodlivosť

ENF TUKE ...skúma výrobu a spôsoby rozdeľovania statkov a služieb

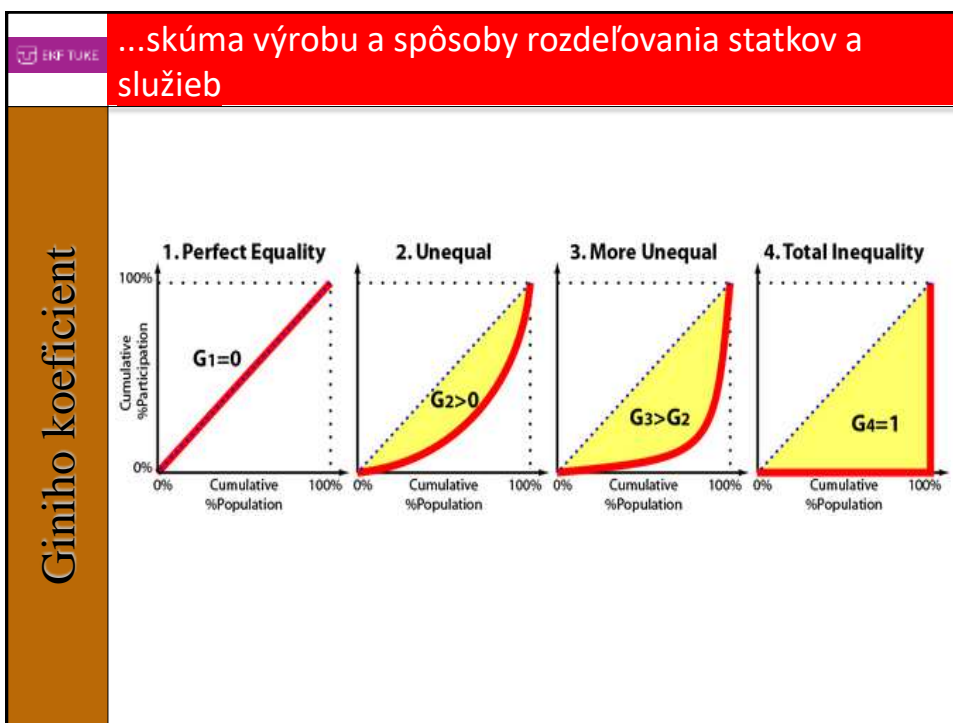
Redistribúcia

The diagram illustrates the concept of redistribution. It consists of four images arranged in a cycle, connected by blue arrows. At the top left is a modern, multi-story university building with a central entrance and a statue in front. An arrow points from this building to a large crowd of people at the top right. From the crowd, an arrow points to a large, classical-style university building with a central dome and many windows, located at the bottom right. Finally, an arrow points from this classical building to another large crowd of people at the bottom left, which then points back to the modern building.

ENF TUKE ...skúma výrobu a spôsoby rozdeľovania statkov a služieb

Prerozdelenie a spravodlivosť

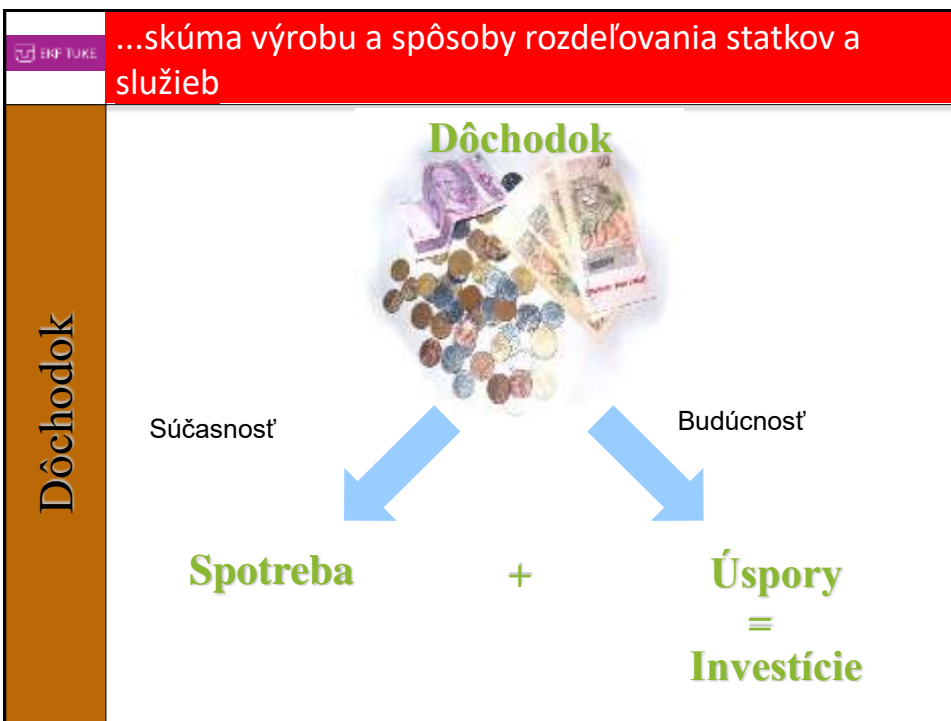
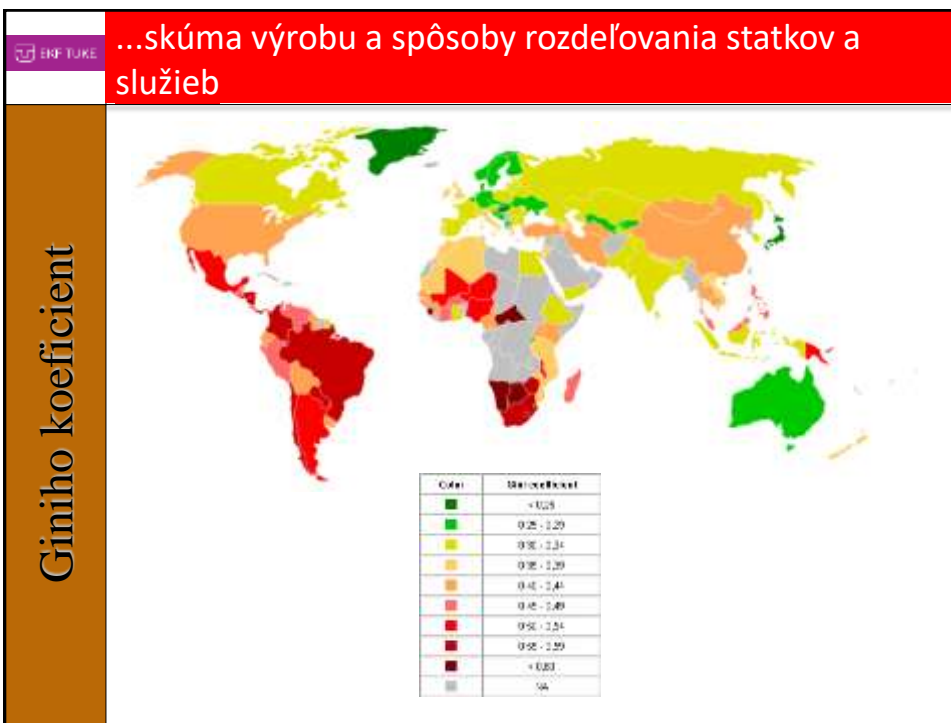
The diagram illustrates the concept of redistribution and justice. It features three images. On the left is a modern university building, and on the right is a large, classical-style university building. A blue arrow points from the modern building to the classical building. To the right of the classical building is a stone relief sculpture of a seated female figure, likely representing Justice or Equity, holding a scale. The sculpture is set within an ornate, arched niche.

ENF TUKE ...skúma výrobu a spôsoby rozdeľovania statkov a služieb

Giniho koeficient

Country	Gini Index_čistý príjem	Gini Index_bohatstvo	HDP na osobu (USD)	Miera zamestnanosti (%)	Miera chudoby (%)	Predpokladaná dĺžka života (Roky)
Argentina	38,60	72,30	10,15	57,00	1,4,1950	67,60
Canada	31,20	73,50	50232,00	60,80	1,12,1960	72,30
Czech Republic	25,60	64,80	21,71	57,00	1,5,1990	69,40
Estonia	34,70	56,40	17,85	57,60	1,12,1950	69,00
Finland	25,60	76,70	45,71	53,00	1,6,1930	71,00
France	29,90	70,20	42,01	49,70	1,8,2020	72,60
Germany	29,00	79,10	45,55	57,70	1,9,1950	71,30
Greece	33,20	67,70	22,74	39,40	14,80	71,90
Hungary	28,70	45,30	14,84	51,20	1,00	67,40
Iceland	24,40	46,70	48,61	71,10	1,6,1950	72,70
India	47,90	83,00	1,86	51,90	60,40	59,60
Ireland	30,30	81,30	66,79	54,90	1,9,2020	71,50
Italy	33,30	66,00	34,28	42,70	13,70	72,80
Japan	29,90	60,90	47,61	57,20	16,10,2019	74,90
Latvia	36,30	53,60	14,72	54,50	0,90	67,10
Lithuania	34,20	51,60	15,87	53,90	1,2,1970	66,10
Luxembourg	28,40	68,10	111,00	55,40	8,10,2019	71,80
Netherlands	26,60	73,00	52,11	59,70	1,7,1990	72,20
New Zealand	32,50	72,30	36,84	63,90	1,10,1990	71,60
Norway	24,90	80,50	89,82	61,70	8,10,2019	72,00
Poland	32,10	71,70	15,05	53,20	0,30	68,70
Portugal	34,80	70,90	22,35	51,80	13,50	71,40
Romania	33,00	62,30	10,08	52,10	1,4,1950	66,80
Russian Federation	43,90	82,60	11,10	59,70	0,30	63,40
Slovak Republic	26,10	46,30	19,24	53,50	1,8,1970	68,10
Slovenia	25,90	55,10	24,39	52,30	1,9,1940	71,10
South Africa	57,70	86,70	7,50	39,50	35,90	54,40
Sweden	25,70	83,40	56,32	59,90	8,00	72,00
Switzerland	29,30	69,40	75,73	65,40	1,7,1980	73,10
Ukraine	26,30	90,10	2,91	53,90	0,50	64,10
United Kingdom	32,80	73,50	41,60	59,60	1,10,1990	71,40
United States	37,80	85,90	52,20	58,90	16,80	69,10

ENF TUKE ...skúma výrobu a spôsoby rozdeľovania statkov a služieb

Úspory = **Investície**

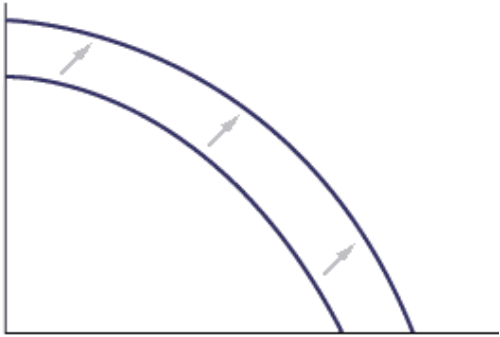
Úspory a investície

ENF TUKE ...skúma výrobu a spôsoby rozdeľovania statkov a služieb

Investície $\Rightarrow$ **Rast**

Ekonomický rast

	<p>...zaoberá sa výmennými procesmi, ktoré sa pritom uskutočňujú.</p>
<p>Výrobca / Spotrebiteľ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • deľba práce • výmena • trh • peniaze

	<p>EKONÓMIA JE...</p>
	<p>Ekonomia je spoločenská veda, ktorá skúma motívy a spôsoby rozhodovania sa jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku, o alternatívnom využití vzácnych zdrojov;</p> <p>skúma výrobu a spôsoby rozdeľovania statkov a služieb a zaoberá sa výmennými procesmi, ktoré sa pritom uskutočňujú.</p>

EF TUKE	Základná otázka rovnováhy v ekonomike
	<p data-bbox="742 366 875 528"></p> <p data-bbox="563 549 1001 679">Potreby ● Zdroje a ich</p> <p data-bbox="400 689 1164 743">Neobmedzenosť Obmedzenosť</p>